ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑΚΙΑ

Μιὰ φορὰ ὁ Θόδωρος Δηλιγιάννης βρισκόταν στὰ λουτρὰ τῆς Αἰδηψοῦ. Ἦταν ἡ ἐποχὴ ποὺ δὲν παραπήγαινε καὶ πολὺς κόσμος σ' αὐτά.

Μιὰ μέρα ἐξέδραμε, μαζὺ μὲ μερικοὺς φίλους του, στὸ χωριὸ ὁ Ἅγιος, ποὺ εἶνε κοντὰ στὰ λουτρά, ὅταν, σ' ἕνα χάνι τοῦ δρόμου, παρετήρησε μερικοὺς χωρικοὺς ποὺ συνεσκέπτοντο. Ἐπειδὴ δὲ εἶχαν ἥλιοπτο ὕφος, ὁ Δηλιγιάννης καὶ οἱ φίλοι του τοὺς πέρασαν γιὰ ληστὰς καὶ σταματῆσαν.

Ἐκεῖνοι, ἅμα τοὺς εἶδαν, προχώρησαν πρὸς αὐτούς, ἔβγαλαν τὰ φέσια τους, τοὺς χαιρέτισαν, καὶ ὁ πιὸ γέρος ἀπ' αὐτοὺς εἶπε, ἀποτεινόμενος στὸ Δηλιγιάννη :

— Καλῶς ὡρίσατε, κύριε... ἐνωμοτάρχα !

Ὁ Δηλιγιάννης διηγεῖτο κατόπιν συχνὰ τὸ ἐπεισόδιο αὐτό, γελῶντας μὲ τὴν καρδιά του.

— Δὲν εἶχαν ἄδικο, ἔλεγε, νὰ μιλήσουν ὅπως μίλησαν. Ἡ ἀνωτέρα ἀρχή, γιὰ τὴν ἅπαιθρο Ἑλλάδα, δὲν εἶνε οὔτε ὁ ὑπουργός, οὔτε ὁ πρωθυπουργός, οὔτε κανένας ἄλλος, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν...ὑπενωμοτάρχη!...

* * *

Μιὰ φορὰ ὁ Σωτήρης Σακελλαρόπουλος, ὁ γνωστὸς παλαιὸς Γυμνασιάρχης τῶν Ἀθηνῶν, εἶχε ὑποσχεθῆ στὸ γνωστὸ καθηγητὴ τῆς ἀπαγγελίας κ. Σιγάλα ὅτι θὰ τὸν διόριζε στὸ ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας. Γι' αὐτό, ὅταν τὸν συναντοῦσε, τοῦ ἔλεγε :

— Χαίρετε, κύριε... τιμματάρχα !

Στὸ μεταξὺ ἡ τύχη τὸ ἔφερε ὥστε, μετὰ τὶς ἐκλογὲς τῆς 1 Νοεμβρίου τοῦ 1920, νὰ διορισθῆ ὁ κ. Σακελλαρόπουλος Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ποὺ τὸν συνεχάρησαν ἦταν, φυσικά, καὶ ὁ Σιγάλας.

— Λοιπόν, μεῖνε ἥσυχος, τοῦ εἶπε ὁ Σακελλαρόπουλος, ἡ θέσις σου εἶνε ἕτοιμη.

Ἀλλὰ ὁ καιρὸς περνοῦσε καὶ ὁ διορισμὸς δὲν ἐγινότανε. Ὁ Σιγάλας, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε πάρει καὶ στὰ σοβαρὰ τὸ ζήτημα τῆς θέσεως, σηκώθηκε τέλος μιὰ μέρα καὶ πῆγε στὸ ὑπουργεῖο.

— Ἤρθα νὰ σ' εὐχαριστήσω, εἶπε στὸ Σακελλαρόπουλο.

— Γιατί ; τὸν ρώτησε ἐκεῖνος. Ὁ διορισμός σου δὲν ἔγινε ἀκόμα !

— Ἤρθα νὰ σ' εὐχαριστήσω, τοῦ ἀπάντησε ὁ Σιγάλας, γιατὶ μὲ... ἔπαψες πρὶν νὰ μὲ διορίσης !...

* * *

Μιὰ μέρα πάλι ὁ Δήμαρχος Πατρῶν κ. Μπουκαούρης, ρωτοῦσε τὸν κ. Σιγάλα ἂν καπνίζη.

— Δὲν καπνίζω, ἀπάντησε ὁ κ. Σιγάλας, ἀλλὰ λέω... ὅ,τι μοῦ καπνίζει !...

ποὺ θὰ στολίζουν αὔριο τὰ μαῦρα Λιθαρίτσια.
Δὲν σᾶς καλοῦνε γιὰ χορὸ κι' οὔτε γι' ἀρματωλίκι,
μόν' σᾶς καλοῦν γιὰ κρέμασμα...

Οἱ τζιοχανταραῖοι ἤξεραν κάμποσα Ἑλληνικά, ἀλλὰ ὄχι καὶ τόσα γιὰ νὰ πονηρευτοῦν ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ τραγουδιοῦ. Τὰ τρία ἀδέρφια ὅμως, ποὺ γνώριζαν τὴ φωνὴ τοῦ τραγουδιστῆ, γιατὶ εἶχε μεγαλώσει στὸ σπίτι τους, μόλις ἄκουσαν ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ τραγουδιοῦ τὴν τύχη ποὺ τοὺς περίμενε στὰ Γιάννινα, κυττάχτηκαν ἀνήσυχα ἀναμεταξύ των.

Μὲ τὸ κύτταγμα συνεννοήθηκαν καί, σὲ μιὰ στιγμή, πετάχτηκαν μέσ' ἀπὸ τοὺς δέκα τζιοχανταραίους ποὺ τοὺς συνώδευαν καὶ πῆραν φτεροπόδαροι τὸν ἀνήφορο τοῦ βουνοῦ ποὺ ἀγκαλιάζει τὰ Γιάννινα κ' ὅπου τὰ κουρασμένα ἄλογα τῶν τζιοχανταραίων δὲν μποροῦσαν νὰ τοὺς πάρουν ἀπ' τὸ κοντό. Κι' ὅσο νὰ καταλάβουν οἱ τζιοχανταραῖοι τί εἶχε συμβῆ, οἱ τρεῖς Ζιουλαταῖοι εἶχαν γίνει ἄφαντοι.

Τὴν ἄλλη μέρα τὰ τρία ἀδέρφια βρίσκονταν ὀχυρωμένα στὸ Νέο Σοῦλι κ' ἔβαναν καραούλια μὴν τοὺς πατήση ἄξαφνα Τουρκιὰ ἀπ' τὰ Γιάννινα, ἐνῶ οἱ τζιοχανταραῖοι ἀναφέρναν στὸν Πασᾶ πὼς τάχα οἱ Ζιουλαταῖοι ἦσαν ἀπὸ καιρὸ φευγᾶτοι ἀπὸ τὸ Νέο Σοῦλι.

Κι' ὁ τραγουδιστὴς γλυκοτραγουδοῦσε τώρα στὰ Λιθαρίτσια, μπροστὰ στὸν Ἐμὶν Πασᾶ, τὸ γυιὸ τοῦ Σατραζάμη, καὶ σὲ τόσους ἄλλους μπέηδες :

Διψοῦν οἱ κάμποι γιὰ νερὸ καὶ τὰ βουνὰ γιὰ χιόνι,
κι' οἱ Ζιουλαταῖοι τὰ σκυλιὰ γιὰ Τούρκικα κεφάλια...

Ἕνας μπέης, ποὺ ἄκουσε τὰ λόγια τοῦ τραγουδιοῦ, τοῦ εἶπε :

— Τί λὲς αὐτοῦ, ὠρὲ παληογκιαούρη ;

— Τὸ τραγοῦδι τὸ λέει, μπέη μου, νὰ πάρω τὸ κακό σου, δὲν τὸ λέω ἐγώ, ἀποκρίθηκε τρομαγμένος ὁ τραγουδιστής, βλέποντας πὼς πάρα πολὺ εἶχε προχωρήσει.

— Ἀφοῦ τὸ λέει τὸ τραγοῦδι, πές το κι' ἐσύ ! τοῦ εἶπε ὁ μπέης μισομεθυσμένος καὶ κατέβασε ἕνα ἀσημένιο τάσι γεμᾶτο ρακί.

ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς
(Εἰκὼν ξένου περιηγητοῦ)

ΕΝΑ ΑΡΒΑΝΙΤΙΚΟ ΕΠΟΣ

Η ΑΛΗΠΑΣΣΙΑΣ

Ὅπως ὁ Ὅμηρος ἔγραψε τὴν «Ἰλιάδα», ὁ Κάμοενς τὴν «Λουσιτανιάδα», ὁ Βιργίλιος τὴν «Αἰνειάδα», ἔγραψε κι' ὁ Ἀλβανὸς Χατζῆ Σεχρέτης τὴν «Ἀληπασσιάδα». Ὁ Χατζῆ Σεχρέτης ἦταν σύγχρονος τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ, ἀνήκε στὴν ὑπηρεσία του. Στὴν «Ἀληπασσιάδα» τοῦ ἐξυμνεῖ φυσικὰ τὸν Τύραννον τῶν Ἰωαννίνων καὶ κύριό του μέχρις ὑπερβολῆς. Ἀπὸ τὸ περίφημο αὐτὸ ἔπος τοῦ Ἀλβανοῦ ποιητοῦ, τὸ ἄγνωστο στὸ πολὺ Ἑλληνικὸ κοινὸ, δημοσιεύουμε ἐδῶ μερικὰ ἀποσπάσματα.

Στὸ πρῶτο γίνεται λόγος γιὰ τὸν τρομερὸ Γιουσοὺφ Ἀράπη, τὸν ὁποῖο ἐσκότωσε, ὡς γνωστόν, ὁ Κατσαντώνης :

Καὶ τὸ λαλᾶ τ' Ἀλῆ Πασσᾶ τὸν λὲν Ἰσοὺφ Ἀράπη,
μερόνυχτα στὸ τζάκι του αὐτὸς δίνει τζεβάπι.
Σ' ὅσους καυγάδες ἔλαχε Ἀλῆ Πασσᾶς ἀτός του,
τοῦ βρίσκονταν στὸ νύχι του κι' Ἀράπης ὁ δικός του.
Αὐτὸς τσακίζει κόκκαλα καὶ πλάτες καὶ παγίδια,
καὶ κλέφτες στ' ἄγρια βουνὰ τοὺς τρῶν τὰ μαῦρα φείδια.
Κι' οἱ μπέηδες τῆς Ρούμελης ὅλοι τὸν προσκυνοῦνε,
τὸ μαῦρο χέρι τοῦ λαλᾶ τοῦ τὸ γλυκοφιλοῦνε.
Ὅταν θὰ βγῆ στὰ Τρίκκαλα, οἱ κλέφτες [τὸ μαθαίνουν,
ἀπ' ὅλα τ' ἄγρια βουνὰ σκίζουν τὴ γῆ καὶ [μπαίνουν.
Καὶ στὰ ντερβένια πουθενὰ δὲν βλεπάζουν [οἱ ζοριπάδες,
τί τὸ σπαθί του πέρασε ἀμέτρητες χιλιάδες.
Γιατ' εἶνε μαυροκέφαλος καὶ θάνατο δὲν [γράφει,
κι' ὅποιον νὰ βάνη στὸ σπαθὶ δὲν κάνει [πειὸ νισάφι.
Δὲν συλλογᾶται θάνατο, πῶς ἔχει νὰ πε- [θάνη,
μηδὲ τὴ γούρνα τὴ στενὴ στὸ νοῦ του δὲν [τὴ βάνει.
Ἀλῆ Πασσᾶς ἀφέντης του τὸν ἔχει στὸ [ναζάρι,
κι' ἐμπιστεμμένον ἄνθρωπο καὶ τίμιο χασ- [νατάρη.
Καὶ στὸν ἐτμπᾶ τ' Ἀλῆ Πασσᾶ αὐτὸς εἶ- [νε μεγάλος,
καὶ σ' ὅλα τὰ οὐμούρια του αὐτὸς καὶ δὲν [εἶν' ἄλλος.
Ἀκόμα καὶ στ' ἀσκέρι του αὐτὸς δίνει ἐ- [σάπι,
κι' Ἀλῆ Πασσᾶς δὲν τὸν ρωτᾶ τί κάνεις, [μωρ' Ἀράπη.
Ἔχει θωριὰ φαρμακερὴ καὶ μαῦρο τὸ κορ- [μί του,
ποὺ τὸν τηρᾶ τὸν ἄνθρωπο καὶ σκάζει τὴ [χολή του.
Κι' ὅλοι νὰ λάμ' Ἀλῆ Πασσᾶς, ὀπίσ' αὐ- [τὸν ἀφίνει,
καὶ σ' ὅλα τὰ οὐμούρια του αὐτὸς παίρνει [καὶ δίνει.

Στὸ δεύτερο ἀπόσπασμα γίνεται μνεία τῆς τρομερᾶς σφαγῆς ποὺ γίνε στὴν Πρέβεζα, ὑπὸ τῶν Τουρκαλβανῶν τοῦ Ἀλῆ :
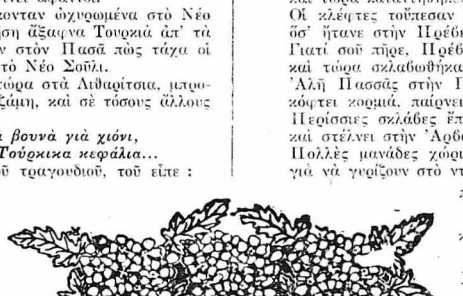
Ὡς τόσος θρῆνος γένηκεν ἐκείνη τὴν ἡ- [μέρα,
ποὺ ὁ κόσμος ἀλησμόνησε καὶ μάνα καὶ πατέρα.
Μανάδες μὲ μικρὰ παιδιὰ κι' αὐτὲς ἀλησμονοῦσαν,
ὥραν τὴν ὥρα ἢ ἔρημες τὸ Χάρο καρτεροῦσαν.
Καὶ τὰ μαξούμικα παιδιὰ ποῦχαν στὰ γόνατά τους,
Μανάδες δὲν ἐγνώριζαν νὰ πιοῦνε τὰ βυζιά τους.
Ὅ,τ' ἔκαμε στὴν Πρέβεζα κανεὶς δὲν τὄχει κάμει,
ποὺ πέφτει μέσ' στὴ θάλασσα τὸ αἷμα σὰν ποτάμι.
Ἀλῆ Πασσᾶς ἐπρόσταξε τοὺς σκλάβους νὰ τοὺς πιάνη,
στὴν Πρέβεζα γυρίζουνε σοκάκι στὸ σοκάκι.
Βαΐ, βαΐ, καϋμένη Πρέβεζα, πῶς ἤσουν παινεμμένη,
καὶ τώρα καταντήθηκες στὰ αἵματα πνιμένη !
Οἱ κλέφτες τοὔπεσαν ἀμάν καὶ ράϊ δὲν τοὺς δίνει,
ὅσ' ἤτανε στὴν Πρέβεζα μηδ' ἕναν δὲν ἀρίνει.
Γιατί σοῦ πῆρε, Πρέβεζα, ἀέρα τὸ κεφάλι,
καὶ τώρα σκλαβωθήκαταν ὅλοι, μικροὶ - μεγάλοι ;
Ἀλῆ Πασσᾶς στὴν Πρέβεζα τέτοιο νιζάμι δίνει,
κόφτει κορμί, παίρνει ψυχές, δὲν κάν' ἐλεημοσύνη.
Περίσσιες σκλάβες ἔπιασε, κορίτσια καὶ νυφάδες,
καὶ στέλνει στὴν Ἀρβανιτιὰ ἀμέτρητες χιλιάδες.
Πολλὲς μανάδες χώρισαν ἀπὸ τὶς θυγατέρες
γιὰ νὰ γυρίζουν στὸ ντουνιά, κι' ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες
πολλὰ παιδιὰ ποὺ χώρισαν ἀπὸ τοὺς πατε- [ράδες
καὶ τοὺς κρατοῦν στὰ Γιάννινα σὰν μαύρους [ἀραπάδες.
Πολλὲς γυναῖκες χώρισαν κι' αὐτὲς ἀπὸ [τοὺς ἄντρες
καὶ βλεπάζουν σὰν τὰ πρόβατα καὶ σὰν τ' ἀρ- [νιὰ στὶς μάντρες.